

_____ *hokimligi*
maktabgacha va maktab ta'limi
boshqarmasi

_____ *maktabgacha va*
maktab ta'limi bo'limi tasarrufidagi
__-umumiy o'rta ta'lim maktabi
geografiya fani o'qituvchisi

_____ *ning*
20__-20__-o'quv yilida
5-sinflar uchun geografiya fanidan

TO'GARAK
HUJJATLARI

To'garak a'zolari haqida ma'lumot

<i>N^o</i>	Familiya ismi va sharifi	Tug'ilgan sanasi	Sinfi	Manzili (to'liq)	Ota-onasi (Ismi sharifi)	Telefon (uy yoki mobil)	Izoh
<i>1.</i>							
<i>2.</i>							
<i>3.</i>							
<i>4.</i>							
<i>5.</i>							
<i>6.</i>							
<i>7.</i>							
<i>8.</i>							
<i>9.</i>							
<i>10.</i>							
<i>11.</i>							
<i>12.</i>							
<i>13.</i>							
<i>14.</i>							

15.							
16.							
17.							
18.							
19.							
20.							
21.							
22.							
23.							
24.							
25.							
26.							
27.							
28.							
29.							
30.							

O'tkazilgan xona _____

“TASDIQLAYMAN”

MMIBDO‘ _____

20__-20__-o‘quv yili uchun tuzilgan “_____” to‘garagining

ISH REJASI

№	Yillik ish reja mavzulari	Soat	Sana	Izoh
1.	Geografiya nimani o‘rganadi?	1		
2.	Geografik kashfiyotlarva hozirgi zamon	1		
3.	Quyosh, oy va yulduzlar	1		
4.	Yerning shakli va o‘lchamlari.	1		
5.	Shimoliy va janubiy tropiklar, qutbiy doiralar.	1		
6.	Yerning quyosh atrofida aylanishi.	1		
7.	Azimetva masofani o‘lchash.	1		
8.	Joy balandligi.	1		
9.	Masshtab.	1		
10.	Geografik xaritalar.	1		
11.	Xaritalarning shartli belgilari.	1		
12.	Geografik koordinatalar	1		
13.	Yerning ichki tuzilishi.	1		
14.	Rudali mineral boyliklarga.	1		
15.	Yer po‘stiningharakatlari.	1		
16.	Dunyo okeani.	1		
17.	Gidrosferaning tarkibi.	1		
18.	Daryolar.	1		
19.	Ko‘l va muzliklar. Yer osti suvlari	1		
20.	Havo harorati va bosimi .	1		
21.	Shamol	1		
22.	Havoningnamligi va yog‘inlar.	1		
23.	Bulut.	1		
24.	Yog‘inlar.	1		
25.	Namlanish darajasi.	1		
26.	Ob-havo va iqlim.	1		
27.	Barqaror ob-havo.	1		
28.	Iqlim.	1		
29.	Yerninghayot qobig‘i — biosfera.	1		
30.	Inson va biosfera.	1		
31.	Vohalar.	1		
32.	Tabiat zonalari.	1		
33.	Chala cho‘l va cho‘llar zonasi.	1		
34.	Insonning tabiatga ta’siri.	1		

Sana: “ ” _____20__-yil. Sinflar: _____. To‘garak rahbari: _____

Mavzu: Geografiya nimani o‘rganadi?

Maqsadlar:

a) Yer yuzi tabiatining holati, uning o‘zgarishi, ro‘y beradigan tabiiy hodisalarni, tabiatdan foydalanganda nimalarga e‘tibor berish zarurligini o‘rgatish, olamning ilmiy manzarasini keng anglagan holda kelgusida shaxs sifatida shakllanishi, kasb tanlashda, ilmiy dunyoqarashlarini kengaytirish hamda ekologik tafakkurga ega bo‘lishga zamin yaratish.

b) o‘quvchilarda mustaqil ravishda hayotning quyi tuzilish darajasidan yuqori tuzilish darajasiga qadar tabiatga yaxlit sistema sifatida qarashni, yer yuzi tabiatining asosiy umumiy qonuniyatlarini, tabiatni, unda ro‘y beruvchi hodisalarni eng oddiy kuzatish usullarini o‘rgatish.

v) Yer yuzasining katta qismlari qanday qilib tasvirlanishini va ulardan qanday foydalanish mumkinligini, yer yuzining tabiati, aholisi, uning xo‘jaligini, insonning tabiatdan foydalanish va uni muhofaza qilish masalalarini tushuntirish.

O‘quvchilarda shakllantiriladigan tayanch kompetensiyalar elementlari:

Axborotlar bilan ishlash kompetensiyasi:

geografik adabiyotlardan samarali foydalana olish, ular asosida mavzuli axborotlarni tayyorlay olish, ommaviy axborot vositalari hamda Internet-saytlardan geografik mazmunga ega bo‘lgan ma‘lumotlarni topa olish va ularni tahlil qila olish.

O‘zini o‘zi rivojlantirish kompetensiyasi:

to‘garakda, kutubxonada, uyda mustaqil o‘rganish orqali bilimni oshirib borish, sportning yoshiga mos turi bilan shug‘ullanish, o‘zini tuta olish, to‘g‘ri so‘z bo‘lish, o‘zining xatosini tushunish.

Mashg‘ulot turi: mavzuga oid yangi ma‘lumotlarni o‘quvchilarga yetkazishda yangi texnologiyalardan foydalanish, klaster, yozma, og‘zaki, ko‘rgazmali aralash mashg‘ulot, suhbat, munozara, noanaviy, hamkorlikda ishlash, yangi tushuncha va bilimlarni shakllantirish.

Mashg‘ulot jihozi: Globus, dunyo tabiiy kartasi, 5-sinf atlas, “Tabiiy geografiya boshlang‘ich kursi” atlas, yozuvsiz xaritasi, rangli qalamlar, chizg‘ich, o‘chirg‘ich, sirkul va kompas va globus, tarqatma materiallar, mavzuga oid ko‘rgazmali qurollar va video roliklar, slaydlar, guruhlar uchun rag‘bat kartochkalari.

I. Tashkiliy qism: salomlashish, yo‘qlama qilish, o‘quvchilarni mashg‘ulotga tayyorgarliklarini tekshirish.

II. Yangi mavzu bayoni:

Geografiya va uning tarmoqlari haqida tushuncha. Geografiya juda qadimgi fan. Qadimgi yunon olimi Eratosfen kitob yozib, uni «Geografika» deb atagan. Yunoncha «ge» –Yer, «grafo» –yozaman degan ma‘noni bildiradi. Binobarin, «Geografiya» so‘zi «Yerni tasvirlab yozaman», «Yerning tasviri» degan ma‘nolarni anglatadi. Geografiya Yer yuzining tabiati, aholisi, uning xo‘jaligini, insonning tabiatdan foydalanish va uni muhofaza qilish masalalarini o‘rganadigan fandır. Geografiya bilan shug‘ullanadigan kishilarni geograflar deb ataymiz. Uzoq vaqtgacha geograflar Yer yuzi tabiatini, aholisi va mamlakatlarning xo‘jaligini tasvirlab yozish bilan shug‘ullanib kelishdi. Geograf-sayyohlar yangi yerlarni, dengiz va okeanlarni kashf qilishdi. Biroq Yer yuzini tasvirlash, sayyoramizning kattaligini aniqlash, xaritasini tuzish uchun bir necha ming yillar kerak bo‘ldi.

III. Mustahkamlash:

1. «Geografiya» so‘zining ma‘nosini ayting.

IV. Uyga vazifa:

2. Geografiya nimani o‘rganadi?

Maktab MMIBDO‘ _____sana _____20__yil

Sana: “ ” 20__-yil. Sinflar: _____. To‘garak rahbari: _____

Mavzu: Geografik kashfiyotlarva hozirgi zamon geografiyasi.

Maqsadlar:

a) Yer yuzi tabiatining holati, uning o‘zgarishi, ro‘y beradigan tabiiy hodisalarni, tabiatdan foydalanganda nimalarga e‘tibor berish zarurligini o‘rgatish, olamning ilmiy manzarasini keng anglagan holda kelgusida shaxs sifatida shakllanishi, kasb tanlashda, ilmiy dunyoqarashlarini kengaytirish hamda ekologik tafakkurga ega bo‘lishga zamin yaratish.

b) o‘quvchilarda mustaqil ravishda hayotning quyi tuzilish darajasidan yuqori tuzilish darajasiga qadar tabiatga yaxlit sistema sifatida qarashni, yer yuzi tabiatining asosiy umumiy qonuniyatlarini, tabiatni, unda ro‘y beruvchi hodisalarni eng oddiy kuzatish usullarini o‘rgatish.

v) Yer yuzasining katta qismlari qanday qilib tasvirlanishini va ulardan qanday foydalanish mumkinligini, yer yuzining tabiati, aholisi, uning xo‘jaligini, insonning tabiatdan foydalanish va uni muhofaza qilish masalalarini tushuntirish.

O‘quvchilarda shakllantiriladigan tayanch kompetensiyalar elementlari:

Axborotlar bilan ishlash kompetensiyasi:

geografik adabiyotlardan samarali foydalana olish, ular asosida mavzuli axborotlarni tayyorlay olish, ommaviy axborot vositalari hamda Internet-saytlardan geografik mazmunga ega bo‘lgan ma‘lumotlarni topa olish va ularni tahlil qila olish.

O‘zini o‘zi rivojlantirish kompetensiyasi:

to‘garakda, kutubxonada, uyda mustaqil o‘rganish orqali bilimni oshirib borish, sportning yoshiga mos turi bilan shug‘ullanish, o‘zini tuta olish, to‘g‘ri so‘z bo‘lish, o‘zining xatosini tushunish.

Mashg‘ulot turi: mavzuga oid yangi ma‘lumotlarni o‘quvchilarga yetkazishda yangi texnologiyalardan foydalanish, klaster, yozma, og‘zaki, ko‘rgazmali aralash mashg‘ulot, suhbat, munozara, noanaviy, hamkorlikda ishlash, yangi tushuncha va bilimlarni shakllantirish.

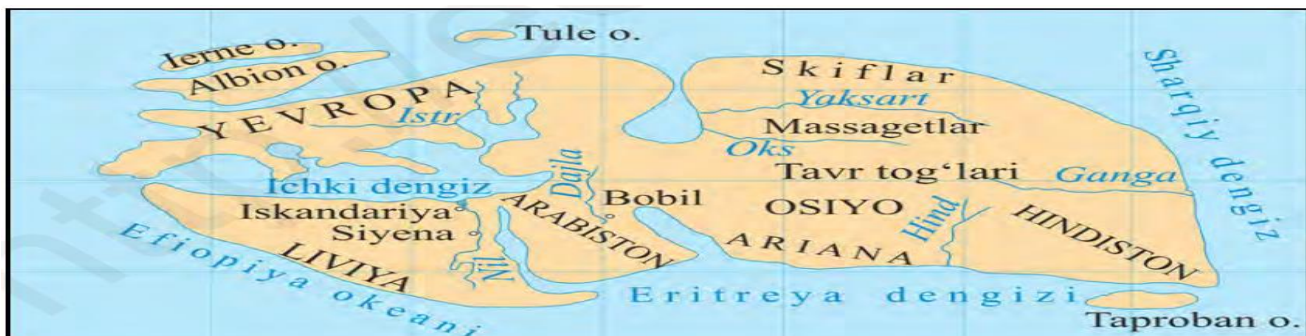
Mashg‘ulot jihozi: Globus, dunyo tabiiy kartasi, 5-sinf atlas, “Tabiiy geografiya boshlang‘ich kursi” atlas, yozuvsiz xaritasi, rangli qalamlar, chizg‘ich, o‘chirg‘ich, sirkul va kompas va globus, tarqatma materiallar, mavzuga oid ko‘rgazmali qurollar va video roliklar, slaydlar, guruhlar uchun rag‘bat kartochkalari.

I. Tashkiliy qism: salomlashish, yo‘qlama qilish, o‘quvchilarni mashg‘ulotga tayyorgarliklarini tekshirish.

II. Yangi mavzu bayoni:

Inson hayoti tabiat bilan bog‘liq bo‘lgani uchun kishilar qadim zamonlardan o‘zlari yashaydigan joy tabiatini yaxshi bilishga harakat qilishgan. Keyinchalik qayiqlar, yelkanli kemalar yasab, dengizlarda suzishgan, yangi yerlarni kashf qilganlar. Borgan joylari tabiatini, odamlarning yashash tarzini tasvirlab yozishgan. O‘zlari yashaydigan joyning hamda borgan yerlarining eng sodda xaritalarini chizishgan.

Shu yo‘l bilan geografik ma‘lumotlar to‘plana borgan. Savdo aloqalarining o‘sishi, harbiy yurishlar, uzoq o‘lkalarga sayohatlar Yer haqidagi bilimlarning ko‘payishiga yordam bergan. Miloddan avvalgi 3-asrda qadimgi yunon olimi Eratosfen Yerning kattaligini ancha aniq hisoblagan. U dunyoning dastlabki xaritalaridan birini tuzgan. Uning xaritasida Janubiy Yevropa, Shimoliy Afrika va Osiyoning g‘arbiy qismlari tasvirlangan. Bu xaritaga nisbatan ancha mukammalroq xaritani milodiy 2-asrda Ptolemey tuzgan. Unda Yevropa va Osiyoning katta qismi hamda Afrikaning shimoli tasvirlangan.

III. Mustahkamlash:

1. Eratosfen va Ptolemeyning geografiya fani rivojiga qo‘shgan hissalarini haqida nimalarni bilasiz?

IV. Uyga vazifa:

1. Hozirgi zamon geograflari nimalarni o‘rganishadi?

Maktab MMIBDO‘ _____ sana _____ 20__yil

Sana: “__” _____ 20__-yil. Sinflar: _____. To‘garak rahbari: _____

Mavzu: Quyosh, oy va yulduzlar

Maqsadlar:

a) Yer yuzi tabiatining holati, uning o‘zgarishi, ro‘y beradigan tabiiy hodisalarni, tabiatdan foydalanganda nimalarga e‘tibor berish zarurligini o‘rgatish, olamning ilmiy manzarasini keng anglagan holda kelgusida shaxs sifatida shakllanishi, kasb tanlashda, ilmiy dunyoqarashlarini kengaytirish hamda ekologik tafakkurga ega bo‘lishga zamin yaratish.

b) o‘quvchilarda mustaqil ravishda hayotning quyi tuzilish darajasidan yuqori tuzilish darajasiga qadar tabiatga yaxlit sistema sifatida qarashni, yer yuzi tabiatining asosiy umumiy qonuniyatlarini, tabiatni, unda ro‘y beruvchi hodisalarni eng oddiy kuzatish usullarini o‘rgatish.

v) Yer yuzasining katta qismlari qanday qilib tasvirlanishini va ulardan qanday foydalanish mumkinligini, yer yuzining tabiati, aholisi, uning xo‘jaligini, insonning tabiatdan foydalanish va uni muhofaza qilish masalalarini tushuntirish.

O‘quvchilarda shakllantiriladigan tayanch kompetensiyalar elementlari:

Axborotlar bilan ishlash kompetensiyasi: geografik adabiyotlardan samarali foydalana olish, ular asosida mavzuli axborotlarni tayyorlay olish, ommaviy axborot vositalari hamda Internet-saytlardan geografik mazmunga ega bo‘lgan ma‘lumotlarni topa olish va ularni tahlil qila olish.

O‘zini o‘zi rivojlantirish kompetensiyasi: to‘garakda, kutubxonada, uyda mustaqil o‘rganish orqali bilimni oshirib borish, sportning yoshiga mos turi bilan shug‘ullanish, o‘zini tuta olish, to‘g‘ri so‘z bo‘lish, o‘zining xatosini tushunish.

Mashg‘ulot turi: mavzuga oid yangi ma‘lumotlarni o‘quvchilarga yetkazishda yangi texnologiyalardan foydalanish, klaster, yozma, og‘zaki, ko‘rgazmali aralash mashg‘ulot, suhbat, munozara, noananaviy, hamkorlikda ishlash, yangi tushuncha va bilimlarni shakllantirish.

Mashg‘ulot jihozi: Globus, dunyo tabiiy kartasi, 5-sinf atlas, “Tabiiy geografiya boshlang‘ich kursi” atlas, yozuvsiz xaritasi, rangli qalamlar, chizg‘ich, o‘chirg‘ich, sirkul va kompas va globus, tarqatma materiallar, mavzuga oid ko‘rgazmali qurollar va video roliklar, slaydlar, guruhlar uchun rag‘bat kartochkalari.

I.Tashkiliy qism: salomlashish, yo‘qlama qilish, o‘quvchilarni mashg‘ulotga tayyorgarliklarini tekshirish.

II.Yangi mavzu bayoni:

Yulduzlar.Tunda osmonga qarasangiz, juda ko‘plab yulduzlar tartibsiz sochilib yotganga o‘xshaydi. Aslida ular osmonda tartibsiz sochilib yotmaydi. Hozirgi vaqtda olimlar rasadxona (observatoriya)-larda yulduzlarning kattaligi, harorati, harakati va moddalar tarkibini, shuningdek, o‘zaro joylashuvini ham o‘rganishmoqda. Yulduzlar Yerdan juda uzoqda joylashgan, nihoyatda qizib yotgan osmon yoritgichlaridir. Ularni odamlar qadimdan guruhlariga ajratishgan va har bir guruhga nom berishgan.

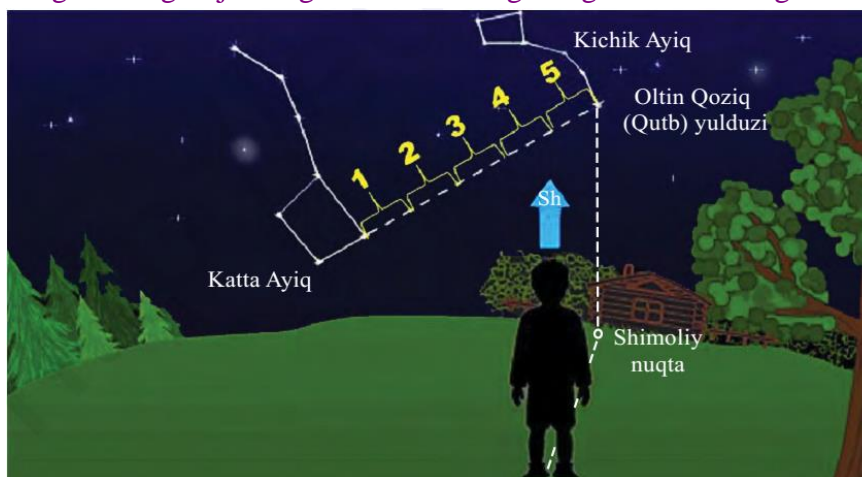
Bular yulduz turkumlarideb ata ladi. Masalan, Katta Aiyq (Yetti og‘ayni), Kichik Aiyq, Qutb yulduzi (Oltin Qoziq) va boshqalar.Bolalar, Sizlar Katta Aiyq yulduzlar turkumini bilsangiz kerak. Ularni xayolan chiziq bilan tutashtirsangiz shakli cho‘michga o‘x shaydi. Cho‘mich bandidagi ikkinchi yulduz yonida kichik yulduzcha bor. Qadimda jangchilarning ko‘zi o‘tkirligini shu yulduzni ko‘ra olishiga qarab aniqlashgan.

III. Mustahkamlash:

1. Quyosh sistemasidagi sayyoralarning qaysilari Quyoshga eng yaqin va qaysilari eng uzoq joylashgan?

IV. Uyga vazifa:

1.Sayyoralar yulduzlardan nimasi bilan farq qiladi?

Sana: “__” _____ 20__ -yil. Sinflar: _____. To‘garak rahbari: _____

Mavzu: Yerning shakli va o‘lchamlari.

Maqsadlar:

a) Yer yuzi tabiatining holati, uning o‘zgarishi, ro‘y beradigan tabiiy hodisalarni, tabiatdan foydalanganda nimalarga e‘tibor berish zarurligini o‘rgatish, olamning ilmiy manzarasini keng anglagan holda kelgusida shaxs sifatida shakllanishi, kasb tanlashda, ilmiy dunyoqarashlarini kengaytirish hamda ekologik tafakkurga ega bo‘lishga zamin yaratish.

b) o‘quvchilarda mustaqil ravishda hayotning quyi tuzilish darajasidan yuqori tuzilish darajasiga qadar tabiatga yaxlit sistema sifatida qarashni, yer yuzi tabiatining asosiy umumiy qonuniyatlarini, tabiatni, unda ro‘y beruvchi hodisalarni eng oddiy kuzatish usullarini o‘rgatish.

v) Yer yuzasining katta qismlari qanday qilib tasvirlanishini va ulardan qanday foydalanish mumkinligini, yer yuzining tabiati, aholisi, uning xo‘jaligini, insonning tabiatdan foydalanish va uni muhofaza qilish masalalarini tushuntirish.

O‘quvchilarda shakllantiriladigan tayanch kompetensiyalar elementlari:

Axborotlar bilan ishlash kompetensiyasi:

geografik adabiyotlardan samarali foydalana olish, ular asosida mavzuli axborotlarni tayyorlay olish, ommaviy axborot vositalari hamda Internet-saytlardan geografik mazmunga ega bo‘lgan ma’lumotlarni topa olish va ularni tahlil qila olish.

O‘zini o‘zi rivojlantirish kompetensiyasi:

to‘garakda, kutubxonada, uyda mustaqil o‘rganish orqali bilimni oshirib borish, sportning yoshiga mos turi bilan shug‘ullanish, o‘zini tuta olish, to‘g‘ri so‘z bo‘lish, o‘zining xatosini tushunish.

Mashg‘ulot turi: mavzuga oid yangi ma’lumotlarni o‘quvchilarga yetkazishda yangi texnologiyalardan foydalanish, klaster, yozma, og‘zaki, ko‘rgazmali aralash mashg‘ulot, suhbat, munozara, noanaviy, hamkorlikda ishlash, yangi tushuncha va bilimlarni shakllantirish.

Mashg‘ulot jihozi: Globus, dunyo tabiiy kartasi, 5-sinf atlas, “Tabiiy geografiya boshlang‘ich kursi” atlas, yozuvsiz xaritasi, rangli qalamlar, chizg‘ich, o‘chirg‘ich, sirkul va kompas va globus, tarqatma materiallar, mavzuga oid ko‘rgazmali qurollar va video roliklar, slaydlar, guruhlar uchun rag‘bat kartochkalari.

I. Tashkiliy qism: salomlashish, yo‘qlama qilish, o‘quvchilarni mashg‘ulotga tayyorgarliklarini tekshirish.

II. Yangi mavzu bayoni:

Qadim zamonlarda turli joylardagi xalqlar Yerning shakli va katta ligi haqida turlicha tasavvurga ega bo‘lganlar. Qadimgi yunonlar Yer yassi gumbazsimon shaklda bo‘lib, uning atrofini juda yirik daryo –okean o‘rab turadi deb o‘ylashgan. Hindistonda esa Yer yarimshar shaklida bo‘lib, uni fillar ko‘tarib turadi, fillar esa ulkan toshbaqa ustida turadi deb tasavvur qilishgan. Bizning O‘rta Osiyo xalqlari esa yerni ho‘kizlar ko‘tarib turishadi, ular. Yerni bir shoxidan ikkinchi shoxiga olganda yer qimirlaydi deb o‘ylashgan. Lekin kishilarning uzoq-uzoqlarga sayohat qilishi, dengizlarda kemalarda suzishi oqibatida odamlar Yerning dumaloq (sharsimon) ekanligini tasavvur qila boshladilar. Yerning sharsimon ekanligini miloddan avvalgi 4-asrda qadimgi yunon olimi Aristotel isbotlagan. U Yerning sharsimonligini asoslovchi quyidagi: dengizda qirg‘oqqa yaqinlashib kelayotgan kemanding avval machtalari, keyin korpusining suvdan ko‘tarilib chiqishi; Oy tutilganda unga tushgan Yer soyasining doira shaklda ekanligi; tekis va ochiq joyda, dengizda odam yuqoriga ko‘tarilgan sari ko‘rinarli ufq (gorizont)ning kengayib borishi; deyarli barcha yirik osmon jismlarining sharsimon shaklda ekanligini dalil sifatida keltiradi.

III. Mustahkamlash:

1. Qadim zamonlarda odamlar Yerni qanday tasavvur qilishgan?

IV. Uyga vazifa:

1. Aristotel Yerning sharsimon ekanligini qanday dalillar bilan isbot qilgan?

Maktab MMIBDO‘ _____ sana _____ 20__yil

*v**eb-saytimiz: Zokirjon.com***
Hujjat Word variantda beriladi.

Zokirjon Admin bilan

90-530-00-68 nomerga murojaat qilishingiz, shu nomerdagi telegram orqali bog'lanishingiz yoki nza4567 izlab telegramdan yozishingiz so'raladi.

Telegramda murojaatingizga o'z vaqtida javob beriladi

40 listdan iborat geografiya fanidan 5-sinf o'quvchilarga 34 soatli to'garakni to'liq holda olish uchun telegramdan yozing.

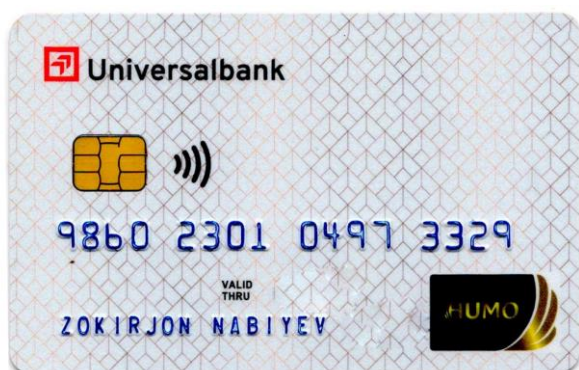
Narxi: 20 ming so'm

Telegram kanalimiz:

@Maktablar_uchun_hujjatlar

To'lov uchun: UZCARD *880*9860230104973329*summa#

Plastik egasi Nabiyev Zokirjon

DIQQAT!!!

Sizga bu **OMONAT** qilib beriladi.

To'liq holda olganingizdan so'ng:

Faqat o'zingiz uchun foydalaning.

Hech kimga bermang hattoki eng yaqin insoningizga ham.

Internet orqali veb-saytlarga joylamang.

Kanal va gruppalariga tarqatmang.

OMONATGA

HIYONAT QILMANG.